



Namminersulernissatta namminersulinnginnissattaluunniit taasisutiginissaata tungaanut maluginiarsimavara Nuummi innuttaasut namminersulernissap qanoq inuiaqatigiinnut kinguneqarnissaa qanoq assigiinngitsigisunik isumaqarfigineraat. Nunasiaasimanagerup kingorna, Kalaallit Nunaata aammalu kalaaliussutsip ataasiinnarmik paasineqarsinnaajunnaarnerani, namminersulernissaq assigiinngitsorpassuarnik isummerfigineqarlunilu isumaqarfigineqarpoq.

Silarsuarmik immitsinnullu isiginneriaaserput suminngaaneernitsinnik sunnersimaneqarajuppoq. Uangali isumaqarpunga apuussivissamik naalackersuinikkut sunnersimaneqanngitsumik amigaateqartoqartoq, kikkulluunniit Namminersulernerup imminnut qanoq isumaqarnera pillugu isummerfigisinnaasaannik. Aammalu minnerunngitsumik inuit piviusumut nutaamut qanoq sinnattoqarlutillu ilimasuuteqarnersut. Suut pingaartinneqarpat? Taasinermi toqqakkamut naleqartitat suut tunngaviuppat?

Aningaasaqarnermut tunngasut? Imaluunniit pissutsit tunngavinerusut, soorlu inuiattut akuerineqarnissaq, tamatumanilu oqaatsinut kulturi-mullu isummat pingaartinneqarnerat, pissutsilluunniit allarlunnarnut tunngasut?

Ilanngussanik ataasiakkaanik saqqummersitsinermi, piffissami tasanerpiaq pisunik siunissamut uppersaasiivunga. Taamaalillutik allat, ilanngussaqaqtullu namminneq, taakku kinguaavisa allallu takullugulu atuarsinnaaniassammassuk juunip 21-anni 2009-mi Namminersulernerumt ikaarsaariarneq pillugu qanoq uummamioqartoqarsimansoq.

Inunnut allagatigut peqataasimasunut qujanarujussuaq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Julie Edel Hardenberg

Julie Edel Hardenberg



Op til valget om Selvstyre eller ej, bemærkede jeg hvor forskelligt folk i Nuuk mente hvad selvstyre ville medføre for samfundet. I en postkolonial tid, hvor Grønland og grønlandskhed ikke længere er en entydighed, er der mange forskellige holdninger og meninger om selvstyre.

Den måde vi opfatter verden og os selv på, bærer ofte præg af det vi kommer fra. Men jeg synes at der manglede et apolitisk rum, hvor alle kunne komme med deres input på, hvad Selvstyre betyder for dem. Og ikke mindst hvilke drømme og forventninger folk har til den nye virkelighed. Hvad vægtes der? Hvilke værdier lægges der til grund for ens valg?

Er det økonomi? Eller det mere basale forhold, som at blive anerkendt som et folk, herunder forholdet til sproget og kulturen som er i højsæde, eller er det helt andre forhold?

Jeg har med udstillingen af de enkelte bidrag, skabt en "tids-dokumentation" for eftertiden. Så andre, herunder også bidragsyderne selv, deres efterkommere og andre kan se og læse hvad de havde på hjertet om overgangen til Selvstyre den 21. juni 2009.

Stor tak til dem som har bidraget i form af deres breve.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in cursive script that reads "Julie Edel Hardenberg". The ink is dark and the signature is fluid and personal.

Julie Edel Hardenberg



Pereersunut, ullutsinnut siunissamullu eqqarsaatersuutimerngit

Una namminersornermut ikaarsaarnitsinnut atatillugu eqqarsaatersuutiminertut atuaruk. Eqqarsaatit amerlaqaat qangalu pereersunut, ullutsinnut siunissamullu pissigarput, allanniarsarivungalu ullumikkut angusimasatsinnut aqqusaarsimasagut oqaasertalerniarsaralugit. Taamaattormi, namminersornissamut angeratta misigisimasara aallarniutigeriarlara. Misigisimavunga ingerlariaqqinnissatsinnut akisussaaffimmik tiguseqatigiinnissamut suliassamillu kivitseqatigiinnissamut akuersisugut. Isumaliortaatsikkut kivitsiallannarpoq ataatsimut peqatigiittut suliumagatta, iluatsinnissamullu akisussaaffik taamaallaat uatsinniittoq akueralugu. Inuiaavugut imaaliiallaanaq uppititassaangitsut ukiuni tuusintilinni arlalinni napaannarsinnaasimasut, ilaatigut piffissanik ilungersunaqisunik, soorlu nappaalanersuarnit nungutaangajattarsimanernit, aniguisinnaasarsimasut. Oqaluttuarisaanitsinni sorpassuarnik aqqusaagaqarsimavugut, 1721-miit 1953-imi danskit naalagaaffianni 'naligiisitaasutut' ilanngutitinneqarnerput tikillugu nunasiaataasimalluta, 1979-imiit namminersorne-rulernermik ingerlataqarsimalluta ullumikkullu namminersornermut ikaarsarluta. Nunarsuarmiunut tamanut atuuppoq ineriartorneq aqutissaammat. Uninngaannarnermi ajorpugut, alloriallattaartarlutali, ataasiakkaatut, inuiaqatigiittut nunarsuarmioqatigiittullu.

Allallunga eqqaalerpara Augo Lyngep, 1953-imiit '59-imi Hans Hedtoftimut umiiaqataanermi tungaanut folketingimi ilaasortaaitatta, atuakkiaa 1931-mi saqqummersoq. Taanna Augo Lyngep naalackersuinikkut

suliamini anguniagaasa allassimaffiattut taaneqarsinnaavoq qulequtaqarlunilu "Ukiut 300-nngornerat", Hans Egedep tikinneraniit. Tassa ukioq 2021-mi pisimasuutitavoq, maanna uagut nalitsinni. Atuakkami kalaallit tassaapput: 'Akuleriit europamiut pigisaannit anersaakkullu inuunerannit sunnerneqarsimasut, siuliminnilli suli pigisaqarput. Pingaarnertut inuutissarsiutigineqarput aalisarneq savaateqarnerlu, kalaallit danskillu oqaasii naligiimmik atornerqarput, inuusuttorpassuillu Danmarkimi qaffasinnerusunik ilinniagaqartuupput'. Ullumikkullu silaannaap kissatsikkiartorneranut quianartumik sanilliunneqarsinnaasoq, - 'tupaallatsitsisumik tuluttut atuakkamik saqqummiisoqarsimavoq, sermersuatsinnik aatsitsinnaasumik nassaartoqarsimasoq'. Ullumikkummi taamatorpiaq pisoqarnissaa nunarsuarmioqatigiit pinaveersimatinniarsuaarpat. Augo Lyngep atuakkiamini siulittuutigisai takorloorsinnaasaanit sukkaneroqisumik pipput. Takornariaqarneq aatsitassarsiornerlu inuutissarsiutitut tapertajartuuarput. Ilinniaqqiffiit qaffasinnerit Danmarkimiinnaq pinnatik aamma nunatsinni nunanilu allani pisarput. Tuluit oqaasii oqaatsit pingajuattut atorneqaleriartorput, maannalu ukiuni 30-ni namminersorerulernermik ingerlataqareerluta namminersornermut ikaarsarpugut. Inuiattullu akuersisaavugut!

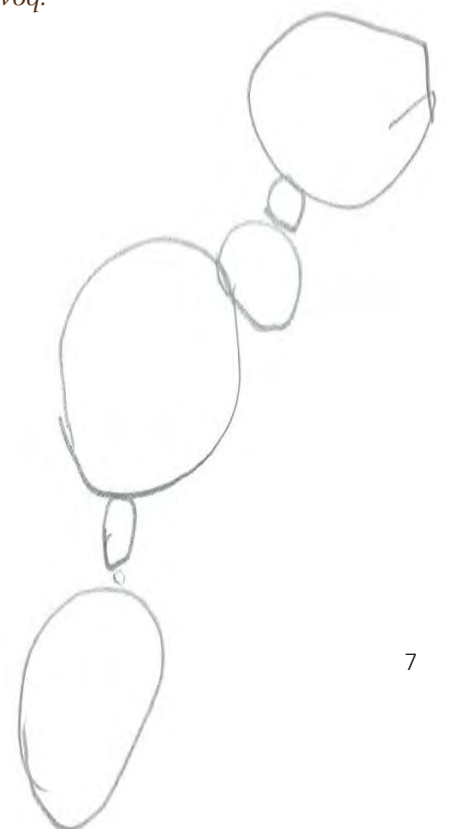
Nunatta nunasiaataanermiit ullumikkumut inuiattut kinaassutsimik aalajaatsumik tunngavissinniarnernanut ineriartorsimanera sorpassuarnik imaqarpoq. Naleqartit ilisarnaatillu ilaatigut aanngartutut misinnartartut nassaareqqinniartutut ippavut, - nukittussu-

seq pinertussuserlu, ilaqtariit imminnut ataqatigiilluernerat, qungujunnartunik nuannarisarqarnej illarnerlu, qanilaassuseq tikilluaq-qusiumatunerlu, utoqqarnut ataqqinninneq, allat pigisaannut ataqqinninneq il.il. Nunatta ineriartupiloornerani naleqartitarpasuit inuiaqatigiinnik ataatsimoortitsisut katakki-artuaarsimavagut, nassaareqqittariaqarpavullu allanillu ilaartorlugit. Qanittukkut 1960-imi aviisini allaatigisaq atuarpara, tassanilu aataga Otto Rosingi apersorneqarluni ilaatigut ima oqarpoq. "Kulturit marluk kattukkaangata aallaqqaammut aseruunermik pilersoqartarpoq. Kingunerluutit sivisuumik atasinnaasarpur, qaqeqqinniarnelru aporfissaqarlunilu ajornakusoortuusinnaasarpur". Ila ilumuussusia, tassami nunatsinni ineriartupiloorneq inuttut aki-susimaqaaq, ullumikkullu kingunerluutit atukkavut amerlappur. Inuiaqatigiinni anniaat atuuttoq annertuvoq, taamaattorli anniaatit ammaakkiar-tuaarneqarput. Malugisimavara tusaajuarlugulu kingunerluutinik suliareqqiineq piumassuseqarfigineqartoq.

Isumaqarpunga killiffitsinni suliareqqiiner-miilluta. Ineriartortitsipiloornerup tupannar-tua qaangereerparput, ingerlarnaga akueriartu-aarparput immitsinnullu suliarituaarluta aallartippugut. Qummut aqqut aporfissaqartoq ajornakusoortorlu atorparput. Kisianni inui-aqatigiinni nukinnik ajunngitsorpassuarnik nukittuunillu assorooqataasussanik peqarpu-gut. Inuusuttut akornanni piginnaanilippas-suit saqqummillattaartuarput, ilinniartitaane-rup iluani pisoqaaq ilorraallu tungaanut ingerlavugut. Ullumikkut inuiaqatigiuvugut assigiinngissitaartuulluta, tamannalu atus-

savarput nukittoqutigalugulu, sanngheetitut isiginagu. Inuiaqatigiit 'akuleriit europamiut pigisaannit anersaakkullu inuunerannit sun-nerneqarsimasut, siuliminnilli sulii pigisaqar-tut', soorlu Augo Lynge siulittuisoq. Maanna-miit ukiut 100-innaalluunniit siumut takorloo-ruminaappur, sulissutigisavulli naapertorlugit angusaqassaagut. Ukiullu 100-t qaangiuppata kingulissavut allagaateqarfinni misissuillutik allakkat ukua nassaa-rilerunikkit atuarsinnaas-savaat taamani kalaallit 2009-mi namminer-suleramik eqqarsaataat ilaatigut qanoq isik-koqarsimanersut. Namminersorneq qangali iluatsissimasoq maannalu inuunerminni nu-narsuarmioqatimik akornanni naligiittut inis-simalersimanerminnut aqqutissiueqataasi-masoq. Imaassinnaavormi!

Tupaarnaq Rosing Olsen tusagassiortuvoq atuakkiortuullunilu. Tusagassiortut nammin-ersortut suliaqartuvoq.





Strøtanker over fortid, nutid og fremtid

Læs dette som strøtanker som jeg gør mig, nu hvor vi har taget hul på en ny epoke som et selvstyrende land. Tankerne er mange, og jeg springer mellem fortid, nutid og fremtid og prøver at sætte ord på, hvilken udvikling vi har været igennem for at nå dertil. Jeg kan jo starte med at fortælle, hvad jeg selv følte, da vi sagde ja til selvstyre. Jeg følte, at vi sagde ja til at tage et medansvar for vores videre vej og løfte i flok. Det giver et mentalt løft, at vi har sagt ja til, at vi er klar til at tage fat sammen og at ansvaret for, at det skal lykkes ligger hos os, - og kun os. Vi er en hårdfør befolkning som har overlevet i flere tusinde år, også under meget vanskelige forhold, hvor befolkningen til tider blev reduceret til et minimum ved bl.a. epidemier. Vi har været igennem et historisk forløb med kolonistatus fra 1721 til vi blev 'en ligestillet' del af det danske rige i 1953, hjemmestyre fra 1979 til i dag, hvor vi har opnået selvstyre. Udvikling er nok nøgleordet for menneskeheden i det hele taget. Man befinder sig jo ikke bare på det samme stade, men bevæger sig fremad, skridt for skridt. Det gælder for det enkelte menneske som for et folk og på globalt niveau.

Jeg kan ikke lade være med at tænke på en fremtidsroman som Augo Lynges, medlem af folketinget fra 1953 til '59, hvor han omkom ved 'Hans Hedtoft's forlis, skrev i 1931. Bogen kan ses som et skrift for hans politiske målsætninger og havde titlen "Ukiut 300-nngornerat", 300-året for Hans Egedes ankomst. Det vil sige år 2021, vores nutid. I bogen bestod den grønlandske befolkning af: 'Et blandingsfolk, som i kulturelt henseende var vesteuropæisk

orienteret, men som samtidig havde elementer fra sin eskimoiske fortid i behold. Hovederhvervene bestod af fiskeri og fårealv, og dansk og grønlandsk taltes side om side. Mange unge var i gang med en videregående uddannelse i Danmark'. Og en sjov parallel til den globale omvarmning, - 'der omtales en opsigtsvækkende bog på engelsk, som beskriver en videnskabelig opfindelse, der var i stand til at smelte indlandsisen'. Nu sker dette jo snarere på ufrivillig basis i dag, og verdenssamfundet prøver netop på at undgå nedsmeltningen. Mange af Augo Lynges fremtidsvisioner blev virkelighed langt hurtigere end han kunne forestille sig. Turisme og råstofudvinding er godt på vej til at blive føjet til som erhvervs søjler. De videregående uddannelser foregår ikke alene i Danmark, men også her i landet og i andre lande. Sproget engelsk er for mange blevet det tredje sprog, og efter 30 år med Hjemmestyre har vi nu taget skridtet videre mod selvstyre. Og vi er nu anerkendte som et folk!

Der er så mange elementer i det, at vi har været igennem en udvikling fra at have været en koloni, til i dag hvor vi prøver at finde fodfæste i en brugbar identitet som et folk. Vi prøver at fastholde værdier og kendetegn som til tider synes at smuldre væk for os, - styrken og vedholdenheden, familiesammenholdet, humoren og latteren, umiddelbarheden og gæstfriheden, respekten for de ældre, for andres ejendele osv. Midt i den rivende udvikling har vi mistet mange af de værdier som fungerede som det samlende elementer for befolkningen, og vi skal finde ud af at genfinde dem og føje

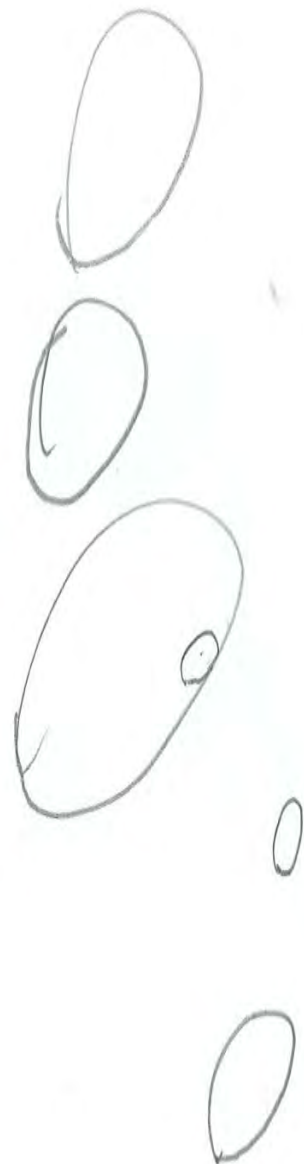
nye til. Jeg læste for nylig en artikel fra 1960, hvori der var et interview med min morfar, Otto Rosing. Der siger han bl.a. "Når to kulturer mødes, sker der til at begynde med en ødelæggelse. Efterveerne varer længe, og vejen til opgang er trang og besværlig". Så sandt, så sandt, for udviklingen har bestemt ikke været uden store menneskelige omkostninger og efterveerne er mange i dag. Der er megen smerte i befolkningen, men der bliver åbnet op for smerteposen lidt efter lidt.

Jeg ser og mærker en stor vilje til at gøre noget ved disse efterveer. Og set i et større perspektiv mener jeg, at vi befinder os i bearbejdningsfasen. Vi har overstået chokfasen ved den heftige udvikling, og vi er ved at erkende forløbet og dens følger og er godt i gang med at bearbejde. Vi er på vej op ad den trange og besværlige vej. Men, vi har mange, mange gode og stærke ressourcer iblandt os, som kan være med til at trække læsset. Vi har en stor talentmasse blandt ungdommen som viser sig gang på gang, og på uddannelsesområdet sker der meget og vi er på rette vej.

I dag har vi en mangfoldighed i befolkningen som vi skal bruge og se som en styrke, fremfor at betragte den som en svaghed. 'Et blandingsfolk, som kulturelt er vesteuropæisk orienteret, samtidig med at det har elementer fra sin eskimoiske fortid i behold', som Augo Lyngge forudså. Det er svært at spå om, hvor vi befinder os om bare 100 år. Men vi får det, som vi arbejder for. Og om 100 år, når vores efterkommere dykker ned i arkivet og finder disse breve vil de finde dokumentation for, hvilke tanker der

rørte sig om det selvstyre, der blev opnået i år 2009. Et selvstyre der lykkedes og banede vejen for, at de nu var ligeværdige medspillere i en globaliseret verden. Hvem ved!

Tupaarnaq Rosing Olsen er journalist og forfatter. Hun arbejder som selvstændig freelance journalist.





Siunissamut uterneq!

Kalaallit Nunaanni Namminersornerup atuutilerinissaa ingasattumik pisseriarneruujussuarnertut tunngavilersorneqarsinnaavoq – siumuunngitsaq, kisianni kingumut! Kingumut soorlu taamani Kalaallit Nunaat inuulu imminnut allalluunnit aperisariaqanngikkallarmatigit ilumut inuiaanerlutik, nunami immap sikuata killinganiittumi. Taamanikkut allanik pingaarnernik pisassaqartarsimapput. Siullertut salliutillugit pingaarnertit tunngaviulluinnartut, nerisassat nerisassanillu pissarsiniarneq, taavalu ilaqqat, angalaarneq, uninngaannarnissamik ingerlaqqinnissamilluunniit isumaliutit, issi kialluunnit, ernineq, inuuneq aammalu toqu. Oqaluttuaqarportaaq, oqaluasaanik, sunik tamanik eqiterisunik tamanit ataqatigiisagaasumik inuuneqalertitsisumik. Tikeraaqarportaaq, tikittarlutillu qimaguteqqittartunik, sunik allanngorartitserujussuuartanngitsunik.

Kalaallit Nunaata nunasiaalerneratigit aamma nunamik piginnittuuneq ilisaritinneqarpoq taamaattussaannaanngitsutut isumaqatigiinniutaasinnaasutulli. Alla nutaaq qiviaqqaarlugulu annikitsualuttut soqutaarpiannngitsutut pissusilik isumakuluutissaq piviusunngorpoq, tamanna piffissap ingerlanerani uppersarsineqarpoq, tassalu inuunermi atukkat suulluunniit pissusissamisoorluinnartutut isigineqaraluartut nunasiaateqalernerimi allanngoratinneqarmata.

210609


Tupaallaatigisassanngilaq projekti saqqumersitsinerlu “210609” Julie Edel Hardenbergip suliarimmagu. Suliarisareersimasami ilaattulli kalaallit inuiaat isummertinnissaat aalajangiusimavaa. Namminersulerneq pillugu oqallinneq naalakkersuinikkut isummanik aammalu taamatut

aqutseriaatsip inuiaqatigiinnut aningaasaqarnikkut tigussaasumillu qanoq kinguneqarnissaa pillugu oqaatsinik saqqummiussuiffiusimavoq. Juliep nammineq Namminersorneq pingaarteqaa, qangali taamaassimavoq. 210609’mi Kalaallit Nunaanni innuttaasut, utoqqaat inuusuttullu, periarfissippai tamatumunnga inuttut isummaminnik oqaluttuarnissaannut. Namminersulernerumut ikaarsaariartorneq ilutigalugu nammineeriartornissamut.

“210609” Juliep kingullertigit suliaata “Ikioqatigiilluta”-p nanginneratut isigineqarsinnaalluarpoq, tassani paasiniarpaa ukiut 30-t namminersornerunerup kingorna nunasiaateqarsimanagerup Kalaallit Nunaanni sunniutai qanoq sakkortutiginersut. Tamatumunnga inerniliussaa tupaallaatissaanngilaq, tassalu nunasiaateqarnerup pissusai suli atuuttorujussuusut, inunnili ikkusimangaaramik atuukkunnaarsimasutut misinnarsinnaasut. Julie ukiup affaani kalaallisuinnavik oqaluppoq, ataatsimut isigalugu iliuuseq annertuuliutissaanngitsoq. Taamaaliornermigulli immikkoortitsineq malunnaataasoq ersinngitsorlu kalaallisut oqaasillit ulluinnarni misigisagaat naakkittaatumik misigaa. Nassuerutiginninnerit tamakku Juliemut uppersarsarpat Namminersulernissamut angerneq siusinaarnerunngilluinnartooq. Immaqaluunniimmi periarfissatuaasoq oqimaaqatigiinnnginnerit paasiuminaassinnaasut nunasiaasimasutut aqqissuussinerup iluaniittut – nunasiaataasimasullu isumaasa ilorpiaannut siummaassimasut – anigorniarnissaannut.

Uummammik tiguaasoq

“210609”-p killitsinnartua tassaavoq allagarpasuit misigissutsitsigut nassuerutiginninnerataat, sutigit tamatigit takutitsisut Kalaallit Nunaata Danmarkillu attaveqatigiinnerisa eqqarsaatigeq-



qittariaqarneranik pisariaqartitsineq Juliep kisimi isumaginngikkaa. Allagaqartut tamangajalluinnarmik oqaluttuarisaanermut tunngasunik allapput, qanga pisimasunut puigulikkaniit aammali nunasiaateqarnerup oqaluttuassartaanut inuunerminnik qalipaasiillunilu ilusiliisimasumik. Anaanat ataatallu qitornaminnut allattut siunissaq pillugu, qitornat siuliminnut toqoreersunut allattut pisusaq nuannersoq oqaluttuaralugu, inuusuttullu piumasaminnik sinnattuqisut silarsuartik qanoq ilisinnaanersoq, ilusilernissaanut namminneq peqataagunik. Tassamiuna tamannarpiaq pineqartoq – pissusissamisoorluinnartumik naapertuutumillu eqqarsaatnik, takorluukkanik neriuutinik sinnattunillu siunissami pilersitassamut nalussisinaaneq, minnerunngitsumillu taamaaliornissamut periarfissaqarneq, namminerlu sakkussanik nasaariarluni sanaassamik aallartitsineq. Tassani pineqarpoq tusakatannarsisoq kiffaanngissuseq. Kiffaanngissuseq pissusissamisuuinnartutut isigeqqajaasagarput, qularnanngitsumillu aamma ukiuni 30-ni Namminersornerunerup atuunnerani atuussimasoq. Piffissamili tassani kiffaanngissuseq taanna sanngiillisimavoq, ima paasillugu Kalaallit Nunaata nammineq qanoq iliorsinnaanera killeqartinneqarsimammat annerusumik minnerusumilluunniit ersitsunik. Politikikkut killingit aporfusartut, kalaallit tungaanniit assersuutitut nunanut allanut tunngasut isornartorsiorneqaraangata. Imaluunniit killingit ileqqunut tunngasut, qallunaat kalaallit inatsisartuinik naveersigaangata piumasaralugulu iluminni isumagininnikkut suliaasat iliuuseqarfigissagaat, naalagaaffiup tapiissutai pigiinnarniarunikkit. Namminersulerneq ilutigalugu Kalaallit Nunaata namminersorsinnaassusaa innimigineqarluinnartusaaq pilersinneqassaaq. Naalagaafittullu allatuulli akisussaataitaasassaaq – Danmarkimiunngitsoq - nu-

narsuarmioqatigiinnulli tamanut, akisussaaffiit pissussaaffiillu tassunga atasut tamaasa ilanngullugit. Kalaallit, imaluunniit kalaallit inuiaqatigiit Namminersornermut ikaarsaariarnermik nuannaaruteqarnerup qanoq ititiginera paasissa-gaanni nammineq nuna najorsimasariaqarpoq. Isumaqarpunga taannatuaasoq nunasiaanerup naalagaqarnermiit ammut aqqissuussaanerani inuunerup qanoq issimaneranik naapertuilluurtumik naliliinissamut tunngavissaq. Taamalu aamma aqqissuussinermi taamaattumi nammineq inis-sisimanerup uteqqittussaannngitsumik iperarnis-saata qanoq isumaqarneranik paasinninnissamut. Inummut tassanerpiamiissimanngitsumut immaq paasiuminaalluinnassaaq 210609 ullup taassuma allakkani takuneqarsinnaasutut silaajallannartumik oqaliallannertut misigineqalerneranik. Inuppassuit, kalaallit qallunaallu, Namminersulerneq nunamut naammassiinnagassatut oqaluserisarpaat, piunera taamaattussaanelu nalornerpasinnagit. Tamannali paatsuineruvoq, pisussap isumaanik takunnissinnaannginnermik taamaallaat peqqute-qarsinnaasoq. Isumaanic pingaarnerpaamik takunngitsuuineq. “Ukiuni qulikkaani ilumut inuiaanersugut pillugu oqallinneq nikanarsaataasoq kiisami tassunga killeqarpoq,” allakkat ilaanni allassimavoq, tassanngalu allattup naalagaaffeqatigiinnermi ajornartorsiutaasut ilaat uparuarpaat, tassaasoq kikkulluunniit taamaattussaannartut isigisaannik nammineq aalajangiisinnaannginnermik pitsaanerulersitsiniarsarineq: inuiattut akuerineqarneq nunat assigiinngitsut inatsisaat malillugit. Taamatut pisinnaatitaanerup oqallisigineqarsinnaasimanerata isumaqanngissusaa allattup allap ima oqaatigaa: “Ilissi inissisimaffissinnut inissinniartarsimavunga. Takorloorniarsaralugu qallunaat oqaasii nunanni oqaatsit pingaarnertut akuerisaanngitsut. Takor-

loorniartarsimavara Danmarkimi pisiniarfiit soorlu ass. tuluit nioqutissiaannik ulikkaartut, aviisini allaaserisat tamarmik tuluttut allaqqaagaasut qallunaatullu nutsigaallutik, uangalu nammineq pisortat allaffiisa ilaanni qallunaat oqaasii kisiisa atorlugit sullinneqarsinnaasunga. Eqqarsaatit tamakku eqqumeeqaat, misilittaraluarlugulu ilumuussutut takorloorsinnaasanngilara, ingasappallaaqimmat.” Taamaammat aamma eqqumiiginanngilaq oqaaseq ”inuiaat” allakkani saqqummertuarmat, oqaaseq alla ”akuerineqarneq” aapparalugu. Oqaatsit taakku marluk oqaasiupput ammaatissat. Taakkuupput misigissutsinik qanoq issutsinillu aammalu pakatsinernik, ilami oqaluttuarisaanermik tamakkiisumik, ataqatigiilersitsisut. Oqaluttuarisaanermik pisariaqartitamik ataasiusumik pilersitsisumik, tassalu: Namminersulernermik. Allakkat tassunga anngunneq peqqutigalugu itisuumik oqiliallannermik imaqaqisut.

Inunnguuseralugit oqaatsikka

Kalaallit oqaasii Juliep isumaani immikkut inisisimapput. Imaaginnanngitsoq inunnguuseralugit oqaaserigamigit, kisiannili peqqutigalugu, soorlu ”Ikioqatigiilluta”mi ersarissumik takutinneqarmat, oqaatsit atorlugit sunniivigeqatigiittarneq pissangantorsiorfiusoq qallunaatut oqaasillit, kalaallit qallunaallu akornanni immikkut pisinnaatitaaffiusoq. “Aamma neriuppunga Kalaallit Nunaat kalaallisut oqaluffiunerulissasoq, uangalu tassa maaniippunga, affarmik qallunaaq affarmillu kalaaleq, inuuneralu tamakkingajavillugu Kalaallit Nunaanni najugaqarsimallunga, qallunaatullu allallunga... - Tamanna soorlumi eqquissuunngitsoq?” arnaq inuusuttunnguaq allappoq. Taama piuaatsumik nassuerutiginninnermigut kalaalerpasuut atugaat oqaasertalerpai: Oqaatsimikkut sumiiffeqanngitsutut inissisimaneq, nalaatsornerinnartut pissusilik,

pisut pisarmata, tunngaviatigulli sumilluunniit eqqumiitsortaqanngitsoq, tassami qallunaat oqaasii suli pissaanerup oqaaserai. Inunnguuseralugit oqaatsinik atuisinnaannginneq inuppassuarnut imminut naammaginnginnermik soriarsinnaanngitsutullu misiginermik nassataqartarpoq. Aammami arnap inuusuttunnguup allakkani ima nangippai: “Tsumaqpunga oqaatsit pingaaruteqarnerpaanut ilaasut, taamaanngippammi immitsinnut attaveqatigiissinnaanngilagut, ilaa? Uanga ulluinnarni qallunaatut oqaluppunga, kalaallisulli oqalukkusukkaluaqaanga, uattulli qarsungatigigaanni, qaamasunik nujaqarluni qorsunnillu iseqarluni inuit amerlanersaasa kalaallisut oqaluffigisanngilaatsit ... Imaassinnaavoq tamaviisa paasinngikkikka, kisiannili misiliigaluartarpunga ...”. Taamaattumik Juliemut pingaaruteqaqaaq kalaallisut oqaatsit nakussassarlugillu ineriartortinnissaat tamanut iluaqutaasumik. Immaqalu aamma tamanna aqqutigalugu ungasinnerusoq isigalugu nunasiaasimanerup anersaakkut sunniutaanik, Kalaallit Nunaanni kalitarineqartunik, iluarsaassisoqarsinnaavoq.

“Inuuleramali aatsaat taama pissangatigaanga” Taama allappoq arnaq alla, nangillunilu nalornisimanini oqaluttuaralugu, Namminersulernissamullu utaqeqqinniarnani aalajangernini. Isumaliutiginnereerlunilu naggataatigut ANGERLUNI aalangerpoq taasisut 75%-ii allat assigalugit. Taakku namminneq nunaminni naalagaanissartik toqqarpaat, naalagaaffeqatigiinneq ingerlaannasasuuppat toqqissisimanartua nalunngeriikkamillu ingerlanissaa pinnagu. Taamalu nuannaarneq isumalluarnerlu allakkat quppernerpassuini malunarnarupput. Nuannaarnermulli ilungersorneq atalluinnarpoq aammalumi piviusoq qimarratigineqarsinnaanngitsoq: Qanormi ikkumaarnerpa?



Naameertut Angertullu Facebook-imi immikkut oqalliffilorsimapput Kalaallit Nunaat namminersortoq pillugu assut atorluarneqartumik. Isumaginnittoqarfiup peqqinnissaqarfiullu pisinnaasai aammalu qinikkat aqutsisinnaaneri pillugit isumakuluutit malunnarput, innuttaasullu inuuniarnikkut atugaannut tunngasut. Isumakuluutit ilaat tunngavilersorluagaagunavipput, illuatigulli oqalliseqataasut iluunngarlutik piviusorsortumillu kalaallit ajornartorsiutaasa kalaallinit aaqqiivigineqarnissaat pitsaanerujuaannassasoq sapiissuseqartumik oqaatigigaangassuk oqimaaqatigiinneq tamakkiisunngortarpoq.

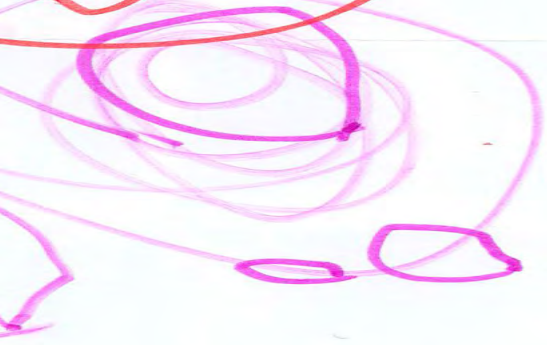
Kalaallit Nunaata Danmarkillu akornanni Namminersulernissamut isumaqatigiissut qiviaraanni suliaq ajunngitsumik ingerlasinnaasutut isikkoqarpoq. Taamaattumik isumakuluutit isumalluarnermik ikorfartorneqarput, taamalu atoruminarnerulersitsillutik. Soorluli nivarsiaraq 14-inik ukiulik allattoq: “Neriuppunga allannortoqassasoq, ileqqoriinnarlugu qinersisarnerit unitsinneqassasut, neriuppunga ineriartornerput sakkortunerulissasoq ... Kisianni qinikkat kisimik iliuuseqartussaangillat. Kalaallit Nunaanni innuttaasut imminnut piumaffigisariaqarput, soorlu peqquserlunneq unitseqqullugu? Imaluunniit politikerit akileraarutitigut peqquserluttarnerat. Kisianni aamma isumaqarpunga persuttaaneq imernerlu anertuallaartut, pi-ngaartumik illoqarfiit annersaanni (uangattaaq najugaqarfinni) Nuummi. – Tamannalu aamma soorunami iluuseqarfigineqassaaq!”

Kalaallit Nunaata siunissaanut isumalluarnermi matoorineq sinnattuaqinerlu ilaangillat, pingaarnersiuinerilli pineqarput. Innuttaasullu 75 %-iisa perusutaattulli, pingaarnaruvoq ullaakkut iterluni tarrarsuummi immi-
nutaat

aalangiinerillu iliuutsillu toqqarsimasat pillugit allanik pisuutitsilluniluunniit nersualaarinani, taamaallaat immi-
nutaat

Uangattaaq nuannaarpunga!

Isumaqaarnarsinnaagaluarpoq nalliuttorsiornissaq kalaallinuunnaq sammitinneqartoq, kisianni taamaanngilaq. Allakkat Juliemut nassiunneqarsimasut ilarpassui inunnit annerusumik minnerusumilluunniit Kalaallit Nunaannut atassuteqartunersuuppupput, taamalu naalagaaffeqatigiinnerup kingunerisaanik misigisaqarsimasunit. Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanera inuunernit assigiinngitsunik kingoqqifilinnit innuttalersugaavoq, amerlasuullu Danmarkimeersuuppupput. Sulisartut, perorsaasut, peqqissaasut, ilinniartitsisut piffissami sivikinnerusumi sivi-
nutaat



millu eqqaamallugu atuarfimmi kalaaliaqqanik qallunaajaqqanillu immikkoortiterinerup assuarin-ninnermik pilersitsisarnera. Imaanngitsoq akkerliikkatta nuannariinnataluunniit, taamaanngilaq. Piffissalli sivikitsuarannguup iluinnaani immitsinut ima takornartaatigilerpugut, timmissatut aalisakatullu ungasitsigaluta. Tassanilu takornartannorsaanermi oqaluttuat illuatunginut tunngasut pinngortarput, immitsinnut ilisarismajunnaarnerput peqquataalluni. Uannut allarpassuarnullu Kalaallit Nunaanni najugaqarsimasunut, taamatulli annertutigisumik oqiliallaataavoq kiisami naligiittut naapissinnaalernerput.

Namminersorneq tunissutaanngilaq
“Namminersorneq tunissutaanngilaq – allanit tunissutisariinngilarput. Namminersorneq ukiuni arlalissuarni kissaatit, piunasaqaatit naalaker-suinikkullu ilungersornerup kinguneraat,” alla allappoq. Isuma taanna pingaaruteqartorujussuavoq. Nunasiaateqarnermimi nunasiap nunasiaatillillu akornanni attaveqatigiinneq angajoqqaap-qitornal-lu-attaveqatigiinnerannik taaneqartarpoq, qitornar-lu, tassalu uani Kalaallit Nunaat, peroruni anaana Danmark isumalluutigiginagu nammineersinnaalis-salluni. Oqariaatsinut tamakkununga ilaapput-taaq “piareersimavugut”, aamma “inerisimanngi-lagut”, aammalu “nammineersinnaaneq”, oqariaatsit qanorluunniit isumaqartinniaraluaaraanni pis-sutsinik piviusunik atuinermi sunnerneqaataasatut. Imminut meeqqatut angerlarsimaffimmiit nuulersutut isigigaanni, taava taamaattuusoqar-simassaaq, taamalu imminut nalligineq – inup-passuit Kalaallit Nunaanniittut qatsulluinnagaat – uaneerakasimmiissaaq.

Allattoq issuaavigeqqammisara silatusaarpoq Namminersulernissaq suli oqallisaalinngitsoq pisinnaatitaaffimmisut, ilungersuutigisimasatullu

nammineq imminut tunniuttut taagamiuk. Taamaaliormigut oqaatiginngikkaluarlugit malunnartitat, naalagaaffeqatigiinnermi pissaa-nermik agguaaassisarnermi tunngavisoq, tassalu Danmarkip aalajangiisumik oqaaseqartuusarnera, ilanngutinngilai. Kiisami, ukiut honorujulippassuit kingusinaarluta, aallaaviumut uterpugut, tassalu nunasiaatinngunngikkallarnermut tamassumalu piliaanik oqimaaqatigiinngittoqalinnginneranut. Tamannali isumaqanngilaq naalagaaffeqatigiinneq atorunnaarsivinneeqarpat Kalaallit Nunaanni tama-tigut pitsaasumik oqimaaqatigiissumillu inuune-qartoqalissasoq. Sumiluunniimmi taamaattoqaru-nanngilaq. Kisianni inuttut naligiittut isitsigut qiviarsinnaanngornissarput qularnanngilluinnar-poq, qanorluunniit ittumik aallaaveqaraluarutta, assigiinngitsunik isumaqarluta, pingaartitaqarluta, aalajangiilluta ilaallu ilanngullugit. Allatut oqaati-galugu nakimaalluta attaveqatigiissinnaalissaagut. Tamanna piaarpallaanngilaq, naamivik – uangat-taaq nuannaarpunga!

Iben Mondrup Salto Kalaallit Nunaanni peroriar-torpoq. Atuakkiortuuvoq eqqumiitsuliortuullunilu kunstteori-mi ingerlatitseqqittarnermilu cand. phil-iuvoq eqqumiitsuliornerlu pillugu siam-marterisartuuvoq allaaserissusisartuullunilu.



Tilbage til fremtiden!

På sin vis kan man argumentere for, at det, der sker med indførelsen af Selvstyret i Grønland, er et vanvittigt stort spring – ikke frem, men tilbage! Tilbage til dengang, da Grønland og de folk, der boede i landet, ikke behøvede at spørge sig selv eller andre, om hvorvidt de var et folk, om de hørte til i landet, på jorden ved isen på havet. Der var vigtigere ting at tage sig til dengang. Der var først og fremmest det helt basale, føden og fremskaffelsen af den, der var familien, der var rejsen, overvejelserne om man skulle blive eller tage af sted, der var kulden og varmen, fødslen, livet og døden. Og der var historierne, fortællingerne, der bandt det hele sammen i en stor sammenhængende væren. Og så var der gæsterne, der kom og forsvandt igen, og som ikke for alvor rykkede rundt på noget.

Med koloniseringen af Grønland introducerede også ejendomsretten til landet som noget, der ikke var på forhånd givet, men som derimod kunne forhandles. En ny og ved første øjekast overflødig detalje at bekymre sig om, var en realitet, det måtte man med tiden sande, da snart det ene, snart det andet ellers så naturgivne livsvilkår med koloniseringen var blevet forandret.

210609

Det kan ikke komme bag på nogen, at det er Julie Edel Hardenberg, der gennemfører projekt "210609". Som i flere af sine tidligere værker, vælger hun også her at give stemme til det grønlandske folk. Debatten om Selvstyre har været båret af politiske holdninger og udsagn om, hvad denne styreform økonomisk og praktisk ville betyde for samfundet. Julie selv brænder for Selvstyre, og har gjort det længe. I "210609" giver hun

Grønlands befolkning, gamle som unge, muligheden for at fortælle, hvad det betyder for dem – personligt – at gå mod større selvstændighed med overgangen til Selvstyre.

"210609" kan udmærket ses i forlængelse af et af Julies seneste projekter "Ikioqatigiilluta", hvor hun satte sig for at undersøge styrken af de postkoloniale effekter i Grønland efter 30 år med hjemmestyre. Hendes konklusion var ikke overraskende, at de koloniale mekanismer lever i bedste velgående, men at de er så indgroede, at man næsten kunne tro, de var borte. I seks måneder talte Julie udelukkende grønlandsk, et relativt simpelt greb, der med nådesløs tydelighed blotlagde noget af den symptomatiske, men usynlig diskrimination, som grønlandsktalende dagligt udsættes for. Erkendelserne har bestyrket Julie i, at det absolut ikke er for tidligt at sige ja til Selvstyre. At det måske endda er den eneste måde, man kan overkomme de mere eller mindre subtile ubalancer, der ligger indlejret i det postkoloniale system, og som forgrener sig dybt ind i det postkolonialiserede sind.

Det griber ved hjertet

Det, der er så gribende ved "210609", er de mange breves følelsesladede tilkendegivelser, som på alle mulige måder demonstrerer, at Julie ikke har været alene om behovet for at gentænke relationen mellem Grønland og Danmark. Næsten samtlige skribenter knytter an til historien, både den der fortaber sig i fortidens tåger, men også til kolonihistorien, der har farvet og formet deres liv. Det er mødre og fædre, der skriver til deres børn om fremtiden, børn der skriver til deres afdøde slægtninge med det glade budskab, og unge, der giver sig selv lov til at drømme frit om, hvordan deres verden kan komme til at se ud, når de selv er

med til at forme den. For det er jo det, som det hele handler om – helt selvfølgelig og rimeligt at have lov til, og ikke mindst mulighed for, at kaste sine tanker, forestillinger, håb og drømme ind i fremtidens skabelsesrum, og så selv finde værktøjet frem og gå i gang med at bygge.

Det handler om noget så fortærsket som frihed. Om den frihed, som vi er tilbøjelige til at tage for givet, og som nok har eksisteret også i de 30 år Hjemmestyret har eksisteret. Men som i hele perioden alligevel har været stækket i den forstand, at der har været mere eller mindre synlige grænser for, hvordan man i Grønland kunne tillade sig at operere. Politiske grænser, som man praktisk er stødt ind i, når man fra grønlandsk side har kritiseret eksempelvis udenrigsanliggender. Eller moralske grænser, som man har skullet forholde sig til, når man fra dansk side har revset det grønlandske parlament og krævet, at man skulle handle på interne sociale anliggender, såfremt bloktilskudet fortsat skulle bestå.

Med Selvstyret etableres Grønlands integritet som ukrænkelig, og man skal som alle andre nationer stå til regnskab – ikke overfor Danmark – men overfor verdenssamfundet, med alt hvad det indebærer af ansvar og pligter.

Grønlændere, eller slet og ret det grønlandske folk. For at kende til tyngden i glæden ved overgangen til Selvstyre, skal man have været der selv. Jeg tænker, at det er den eneste måde, man med nogen som helst rimelighed kan vurdere, hvad det vil sige at have levet i en kolonial rangorden, og dermed også hvad det betyder at skulle slippe sin plads i den orden én gang for alle. For den, der ikke har været lige dér, om jeg så må sige, giver det måske

slet ikke mening, at en dag som 21.06.09 kan udløse den berusede lettelse, som brevene her illustrerer. Mange, både grønlændere og danskere, taler om Selvstyret som en formalitet for et land, hvis eksistens og berettigelse man sådan på det jævne plan aldrig rigtigt har været i tvivl om. Men det er en misforståelse, som kun kan skyldes, at man ikke har øje for det symbolske lag ved begivenheden, det symbolske og absolut mest betydningsfulde lag.

“Årtiers ydmygende diskussion af, hvorvidt vi er et folk, er endelig slut,” står der i et brev, hvor skribenten sætter fingeren på en af problematikkerne ved rigsfællesskabet, nemlig den umyndiggørelse der ligger i overhovedet at skulle retfærdiggøre det, som alle andre tager for givet: anerkendelse som et folk i folkeretlig forstand. At den rettighed har været diskutabel, er, som en anden skribent skriver, absurd: “Jeg prøvede at sætte mig i jeres sted. Jeg prøvede at forestille mig, at dansk ikke var anerkendt som hovedsproget i mit land. Jeg prøvede at forestille mig, at butikkerne i Danmark bugnede af f.eks. engelske varer, at alle artikler i avisen var skrevet på engelsk og så oversat til dansk, og at jeg på nogle offentlige kontorer kun kunne blive betjent på engelsk. Det var en mærkelig tanke, og selvom jeg prøvede, kunne jeg ikke helt sætte mig ind i den, det var alligevel for absurd.”

Derfor er det heller ikke underligt, at begrebet “folk” dukker op igen og igen henover brevenes mange sider, sammen med et andet ord “anerkendelse”. Disse to ord er intet mindre end kodeordene. Det er dem, som kæder følelser og stemninger og frustrationer, ja hele historien, sammen, en historie der udløser dette ene behov: Selvstyre. Brevene vitteligt emmer af lettelsen over at være nået dertil.



Mit modersmål

For Julie har det grønlandske sprog en særlig plads i hendes bevidsthed. Ikke blot fordi det er hendes modersmål, men fordi den sproglige interaktion, som "Ikioqatigiilluta" så tydeligt viste, er et spændingsfelt, hvor dansktalende, grønlændere såvel som danskere, utroligt nok stadig er privilegeret. "Jeg håber også Grønland bliver mere grønlandsk talende, og her sidder jeg så, halv dansk og halv grønlandsk, boet næsten hele mit liv på Grønland, og skriver et brev på dansk ... – Og det virker da lidt forkert?" er der en ung kvinde, der skriver. Med denne uskyldige erkendelse sætter hun ord på rigtig mange grønlænderes virkelighed: de er strandet i et sprogligt dødvande, tilsyneladende helt tilfældigt, og fordi ting sker, men i bund og grund er det ikke spor underligt, dansk er ganske enkelt bare stadig magtens sprog. For mange mennesker er det forbundet med følelsen af utilstrækkelighed og afmagt ikke at beherske deres modersmål. Den samme unge kvinde fortsætter da også sit brev således: "Jeg tror sproget er noget af det vigtigste, for ellers ville vi jo ikke kunne kommunikere med hinanden, vel? Nu snakker jeg jo selv dansk til dagligt, og jeg vil faktisk rigtig gerne snakke grønlandsk, men når man er så bleg og har lyst hår og grønne øjne, er det ikke de fleste, der snakker grønlandsk til dig ... Det kan godt være at jeg ikke forstår det hele 100% men jeg prøver i det mindste ..." Derfor er det også en hjertesag for Julie at være med til at styrke og udvikle grønlandsk til fælles bedste. Og måske også for ad den vej på sigt at komme ind og reparere på skaderne efter den mentale kolonisation, som man bærer på i Grønland.

"Jeg har aldrig i mit liv været så spændt"

Det skriver en kvinde, hvorefter hun fortæller om sin tvivl, og om beslutningen om ikke at ville vente

længere på Selvstyre. I sidste ende fik kvindens overvejelser hende til at stemme JA! sammen med 75 % af de øvrige vælgere, for hvem det at være herre i eget hus er vigtigere, end behovet for de trygge og velkendte fremtidsudsigter, som et fortsat rigsfællesskab ville betyde. For det er nok glæden og forventningerne, der brænder igennem brevsiderne. Men det er glæden tæt sammenslyngen med alvoren og den allestedsnærværende virkelighed: Hvordan skal det gå?

På Facebook har henholdsvis Nej-sigere og Ja-sigere oprettet grupper, hvor man har kunnet debattere et selvstyrende Grønland, og det er blevet flittigt gjort. Der tegner sig et billede af bekymringer for social- og sundhedsvæsenets kapacitet, for de folkevalgte politikeres lederevne, og for befolkningens generelle levestandard. En del af bekymringerne er givetvis velbegrundede, men de opvejes til fulde af det inderlige og virkelighedsnære gåpåmod, som debattørerne også kan præstere, når de hævder, at det altid vil være bedre med grønlandske løsninger på grønlandske problemer. Med selvstyreaftalen imellem Grønland og Danmark ser det ud til, at processen kan gå hen og blive bæredygtig. Så bekymringerne understøttes af en fortrøstningsfuldhed, som gør det hele til at holde ud. Som en 14-årig pige skriver så fint i sit brev: "Jeg håber, der sker forandring, jeg håber vi ryger ud af rutinevalgene, jeg håber vores udvikling vil gå stærkere ... Men det er jo ikke kun politikerne, der skal gøre noget. Folkene i Grønland skal jo også tage sig sammen og sige stop til fx korrupsion? Eller skattesnyd fra politikerne. Men jeg synes også, at der er for meget vold og druk, især i Grønlands største by (og min hjemby) : NUUK. – Og det skal der selvfølgelig også gøres noget ved!"

I forventninger til fremtidens Grønland er der ikke tale om fortrængninger og lyserøde skyer, her er tale om prioriteringer. Og sådan som det ser ud for 75 % af befolkningen, så er det altså vigtigere at kunne se sig selv i spejlet om morgenen og ikke skulle laste (eller rose) andre end sig selv for de beslutninger og handlinger, som man har valgt at gøre sig. Som det kort og ram-mende hedder i et af andet: "Selvrisiko – Selvværd ... Selvfølgelig!"

Også jeg er glad!

Umiddelbart kunne det se ud som om, at festen er forbeholdt grønlændere, men sådan er det ikke. En stor del af de breve, som Julie har fået, kommer faktisk fra folk, der har mere eller mindre fast tilknytning til landet, og som derfor har oplevet implikationerne af rigsfællesskabet.

Grønlands historie er befolket af skæbner af forskellig herkomst, og mange kommer fra Danmark. Håndværkere, pædagoger, sygeplejersker, lærere har opholdt sig i landet i kortere og længere perioder, og de har sammen med deres familier været med til at lægge krop og stemme til den grønlandske fortælling, på godt og på ondt. En del af dem er sig deres egne positioner i det koloniale system smerteligt bevidste. Således skriver en kvinde om sin angst for som voksen at tage tilbage til Grønland, hvor hun er født. Med sig i bagagen havde hun: "(...) den store sorte dårlige samvittighed over at være en del af Danmarks koloniale fortid - med alt hvad det indebærer af kulturel diskrimination og fordomme, blandet med en katastrofal og grundlæggende ignorance."

Vi flere, der bærer den koloniale arv som en byrde, fordi vi er mærket af den samme historie. Jeg selv er opvokset i Qeqertarsuaq i 70'erne og mindes

med gru, hvorledes opdelingen af grønlandske og danske børn i folkeskolen var med til at så kimen til nag. Det var ikke fordi, vi var uvenner eller ikke kunne lide hinanden, nej. Men i løbet af ganske kort tid var vi lige så fremmede for hinanden som fugle og fisk, og der i fremmedgjortheden groede historierne om de andre, ganske enkelt fordi vi ikke længere kendte hinanden. For mig og for mange andre, der har boet i Grønland, er det en tilsvarende lettelse, ja, en stor befrielse endeligt at kunne mødes på lige fod.

Selvstyre er ikke en gave

"Selvstyre er ikke en gave – det er ikke noget, nogen har givet os. Selvstyret er resultatet af flere års ønsker, krav og politisk kamp," er der en, der skriver, et synspunkt, som er ganske væsentligt. En del af den koloniale retorik har nemlig været italesættelsen af relationen mellem henholdsvis koloni og metropol som et forældre-barn-forhold, hvor barnet, og her altså Grønland, skulle vokse til, således at det på sigt kunne klare sig selv uden moder Danmarks hjælp. Til denne retorik hører også vendinger som "er vi klar", og "vi er ikke modne", og "stå på egne ben", vendinger der, lige meget hvordan man vender og drejer det, kommer til at præge den måde, som man går til virkeligheden på. Anskuer man sig selv som et barn, der skal til at flytte hjemmefra, ja så er man et barn, der er ved at flytte hjemme fra, og så er man ikke langt fra den offer-mentalitet, som rigtig mange mennesker i Grønland er så uendeligt trætte af at skulle forholde sig til.

Skribenten, jeg netop har citeret, gør noget klogt ved at påkalde sig retten til Selvstyret allerede før, det blev en aktualitet, og som noget man har kæmpet for, fordi det gav sig selv. Ved at gøre det, kom-

mer hun udenom en implicit, men dog fundamental magtrelation i rigsfællesskabet, hvor Danmark naturligvis altid har haft det sidste ord. Vi når, med mange hundrede års forsinkelse, tilbage til udgangspunktet, til tiden før koloniseringen og den koloniale ubalance. Dermed ikke sagt, at vi med afviklingen af rigsfællesskabet ultimativt vil opleve en tilstand af ideal harmoni og balance i Grønland. Det findes vel ingen steder. Men vi vil helt sikkert nå et sted hen, hvor vi kan se hinanden i øjnene som ligeværdige mennesker, hvad end vores udgangspunkt så måtte være, med hver vores holdninger, værdier, dispositioner og så videre. Vi kan med andre ord indgå en frisk relation. Det er ikke for tidligt, absolut ikke – også jeg er glad!

Iben Mondrup Salto er opvokset i Grønland. Hun er forfatter og billedkunstner, cand. phil. i kunstteori og formidling og arbejder som kunstformidler og freelanceskribent.

